

Prof. dr Zoran Ivošević*

„NERAZUMLJIVOST TUŽBE”
ZBOG NERAZUMEVANJA PROPISA
(Komentar rešenja Prvog osnovnog suda u Beogradu,
broj 8-P1. 2464/16 od 7. 11. 2016. godine)

Prvi osnovni sud u Beogradu rešenjem broj 8-P1. 2464/16 od 7. 11. 2016. godine odbacio je tužbu Slađanke Milošević, koja je u svojstvu predsednika Sindikata zaposlenih u pravosudnim organima Srbije, preko punomoćnika Miloša Vlahovića, advokata u Beogradu, tražila da se utvrdi da je zaposleni Vojkan Obućina uspostavio radni odnos na neodređeno vreme kod tužene Republike Srbije – u Upravi za izvršenje krivičnih sankcija pri Ministarstvu pravde. U ovom rešenju sud je naveo da je tužba *nerazumljiva*, „jer se u zaglavlju (...) kao tužilac označava Slađanka Milošević a u petitumu (...) Vojkan Obućina, te kako je tužbu podneo advokat, sud je na osnovu člana 294. stav 1. tačka 7. ZPP doneo rešenje kao u izreci”.

U ovom radnom sporu Slađanka Milošević jeste tužilac, ali ne u zaštiti svog prava već u zaštiti prava Vojkana Obućine da je zasnovao radni odnos na neodređeno vreme. Ova neobičnost ne čini tužbu nerazumljivom zbog propisa koji se odnose na pravnu fikciju postojanja radnog odnosa na neodređeno vreme i na procesnu legitimaciju predstavnika sindikata da u radnom sporu zahteva zaštitu prava zaposlenog.

1. PRAVNA FIKCIJA POSTOJANJA RADNOG ODNOSA

Radni odnos na određeno vreme se, po članu 37. st. 1–4. Zakona o radu, može zasnovati samo: kad postoje razlozi koji rad opravdavaju rokom, kad je potrebno da se obavi određeni posao privremenog karaktera i kad se posao vezuje za nastupanje određenog događaja, s tim što u svim ovim slučajevima njegovo trajanje ne može biti duže od 24 meseca. Duže od toga, radni odnos na određeno vreme se, izuzetno, može uspostaviti:

---

* Redovni profesor Pravnog fakulteta Univerziteta Union u penziji
e-mail: zoraniv@sbb.rs

zbog zamene odsutnog radnika (do njegovog povratka), za rad na određenom projektu (najduže do njegovog završetka), sa stranim državljaninom (do isteka važnosti dozvole za rad), sa novoosnovanim poslodavcem (najduže 36 meseci), sa nezaposlenim licem kome nedostaje pet godina do sticanja prava na starosnu penziju (najduže do ispunjavanja tog uslova).

Ako zaposleni uspostavi radni odnos na određeno vreme suprotno slučajevima kada je to po zakonu moguće, smatra se da je, po članu 37. stav 6. Zakona o radu, zasnovao radni odnos na neodređeno vreme. Ovo je ta pravna fikcija koja deluje *ipso iure*, još od stupanja zaposlenog na rad po aktu o uspostavljanju radnog odnosa na određeno vreme. Ona je uvedena u Zakon o radu novelama iz 2014. godine, a postojala je i u nekadašnjim zakonima o radnim odnosima. Evo šta je o toj pravnoj fikciji rečeno u presudi Vrhovnog suda Srbije, Rev. 1567/94 od 1. 6. 1994. godine: „Radni odnos na neodređeno vreme je pravilo a radni odnos na određeno vreme – izuzetak, moguć samo u slučajevima predviđenim zakonom. Ti slučajevi se, kao i svi izuzeci, primenjuju restriktivno. Otuda, ako radnik zasnuje radni odnos na određeno vreme van slučajeva kada je to dopušteno, vlada pravilo da postoji radni odnos na neodređeno vreme.” U toj posledici našao se i Vojkan Obućina.

Zakon o radu sadrži pravne fikcije: i u članu 31. stav 2, koji predviđa da se ugovor o radu u kojem nije utvrđeno vreme za koje se zaključuje smatra ugovorom o radu na neodređeno vreme; i u članu 32. stav 2, koji predviđa da se lice koje je poslodavac primio na rad bez pisanog ugovora o radu smatra zaposlenim u radnom odnosu na neodređeno vreme još od dana stupanja na rad; i u članu 34. stav 2, koji predviđa da se ako zaposleni ne stupi na rad danom utvrđenim ugovorom o radu, smatra da radni odnos nije ni zasnovao, osim ako je bio opravdano sprečen da počne sa radom ili ako se poslodavac i zaposleni drukčije ne dogovore; i u članu 172. stav 4, koji predviđa da se ako zaposleni ne potpiše aneks ugovora o radu, smatra da je odbio ponudu za izmenu zaključenog ugovora o radu.

2. PROCESNA LEGITIMACIJA PREDSEDNIKA SINDIKATA

Razmatrani slučaj je neobičan i po tome što se u ulozi tužioca ne nalazi Vojkan Obućina već predstavnik sindikata. Ali, i ovakva situacija je pravno moguća.

Prema članu 195. stav 1. Zakona o radu, spor pred nadležnim sudom može da pokrene „zaposleni, odnosno predstavnik sindikata čiji je zaposleni član ako ga zaposleni ovlasti”. Pošto je Obućina, kao član Sindikata zaposlenih u pravosudnim organima Srbije, ovlastio predsednika tog sindikata da pokrene spor u zaštiti njegovog prava, Slađanka Milošević je,

u ovom svojstvu, to i učinila, jer predsednik, po članu 36. stav 1. Statuta pomenutog sindikata, *ne samo što zastupa nego i predstavlja sindikat*.

Ovlašćeni predstavnik sindikata ima *vlastito pravo na tužbu u korist zaposlenog*. Pošto je to pravo izvorno a ne izvedeno, Slađanka Milošević postupa u svoje ime a za račun zaposlenog, što odgovara i članu 6. Zakona o radu po kojem sindikat štiti interese zaposlenih. Pošto ima svojstvo tužioca, predstavnik sindikata je i *stranka u postupku*. Zaposleni nije, jer je u njegovom interesu i da izbegava konfrontaciju sa poslodavcem, koja može da bude uzrok novim malicioznim povredama prava iz radnog odnosa.

U našem pravnom sistemu, tužbu u svoje ime a za račun drugog mogu, na primer, da podnesu: i javni tužilac, kad zahteva utvrđenje ništavosti ugovora (član 109. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima); i javni tužilac, odnosno organ starateljstva, kad zahteva zaštitu prava deteta (član 263. stav 1. Porodičnog zakona); i organ starateljstva, kad zahteva vršenje ili lišenje roditeljskog prava (član 264. st. 1. i 2. Porodičnog zakona); i javni tužilac, odnosno organ starateljstva, kad traži određivanje mere zaštite od nasilja u porodici (član 284. stav 2. Porodičnog zakona). Zakon o obligacionim odnosima dopušta postupanje u svoje ime a za račun drugog propisima: o komisionu (član 771. stav 1); o otpremanju ili špediciji (član 827. stav 1); o osiguranju u korist trećeg lica (član 897); o asignaciji (član 1020). Ovim se ne iscrpljuju svi zakonom predviđeni primeri.

Ko po zakonu može podneti tužbu i ako nije nosilac prava u spornom materijalnopravnom odnosu, nema stvarnu ali ima procesnu legitimaciju za pokretanje postupka pred nadležnim sudom. U ovom sporu, procesnu legitimaciju ima Slađanka Milošević, a može je, po članu 85. stav 1. Zakona o parničnom postupku, realizovati lično ili preko punomoćnika. Ona se opredelila za drugu opciju.

3. ZAKLJUČAK

Na osnovu rečenog, može se zaključiti da je odbacivanjem tužbe predsednika Sindikata Slađanke Milošević, za utvrđenje da je Vojkan Obućina zasnovao radni odnos na neodređeno vreme, Prvi osnovni sud u Beogradu drastično povredio ne samo Zakon o radu nego i sintagmu *Iura novit curia*, čija se starost meri vekovima.

Dostavljeno Redakciji: 13. decembra 2016. god.

Prihvaćeno za objavljivanje: 20. decembra 2016. god.